

Nr 284.

Av herr Domö m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående subventionering av införseln av vissa varor m. m.

Ekonomiskt insiktsfulla såväl teoretiker som praktiker ha bestämt framhållit nackdelarna av att genom allmänna subventioner åstadkomma och hålla en konstlad prisnivå. Särskilt i tider, då penninginkomsterna visa tendens att överstiga samhällsinkomsten i varor, måste en sådan politik medföra betänkliga konsekvenser.

Den nuvarande regeringens ekonomiska politik innefattar även medvetna försök att hålla konsumenternas köpkraft nere. Man har därför valt framgångsvägar, som enligt vår mening genom sina biverkningar motverka sitt eget syfte, men trots kritiken har regeringen vidhållit, att dessa äro nödvändiga. Att under sådana förhållanden till högst betydande belopp subventionsvägen »spåda på» köpkraften kan icke vara konsekvent. Man kan — konkret — uttrycka tankegången i den meningen, att det måste vara mindre välbetänkt att först hämta in cirka 50 miljoner i pappersskatt och därmed draga över produktionslivet betydande svårigheter i syfte att minska köpkraften i samhället och att därefter genom att giva ut minst samma belopp i allmänna subventioner öka densamma igen.

Många tecken tyda på att vi nu hålla på att komma in i ett marknads-läge med möjligheter för icke obetydliga justeringar av priserna nedåt. Det är troligt, att man på viktiga varor kan räkna successiv anpassning till den köparnas marknad, som håller på att växa fram. Under sådana förhållanden ter sig allmän subventionering av vissa varor än mer omotiverad. Man subventionerar knappast i ett minst osäkert, möjligen fallande marknads-läge.

Sparsamhet med statens utgifter är ytterst motiverad just nu. Ett avgränsat område för sparsamhet med statsutgifter, där sparsamheten skulle få direkt samhällsekonomisk effekt, äro de subventioner till ett sammanlagt belopp av 56 miljoner kronor, som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 172. Av dessa föreslås 20 miljoner kronor att tillsammans med reserverade medel om omkring 11 miljoner kronor utgå till subventionering av priserna på bomull och hudar. Återstående 25 miljoner kronor begäras för att hålla nere priserna på hushållskoks.

De skäl, som tidigare anförts för en på ett godtyckligt område införd subventionering av vissa konsumtionsvaror, framställda av bomull och hudar, ha varit önskemålen att förhindra en — som man antog — tillfällig prisstegring utomlands från att framkalla alltför stora återverkningar på hem-

mamarknaden. Det är nu snart tre år, som denna form av subventionering funnits till. Den beräknas alltså fortvara åtminstone ytterligare ett år. Riksdagen har tidigare understrukt angelägenheten av att subventionsmedlen tagas i anspråk så litet som möjligt, men såsom framgår av propositionen har denna subventionering hittills dock kostat statskassan 50 miljoner kronor.

Föregående år anförde dåvarande departementschefen, att förutsättningen om prisstegringens övergående karaktär bortfallit, men återopade i stället en ny motivering för att bibehålla subventioneringen, nämligen att en stegring av levnadskostnadsindex skulle äventyra den då träffade uppgörelsen om statstjänstemännens lönetillägg. Såsom från vårt håll påpekades föregående år, skulle ett borttagande av subventionen icke påverka index ens så mycket som med en enhet.

Nuvarande departementschefen anser i sin motivering för subventionernas bibehållande på bomull och hudar det vara »uteslutet, att man i nuvarande läge skulle kunna acceptera den relativt betydande stegring av levnadskostnaderna, som bleve följderna av ett slopande av importsubventionerna», och erinrar om förhandlingarna med olika löntagare. Med ledning av den upplysning, som lämnas om bränslesubventionens betydelse för hushållen och storleken av den ifrågasatta subventionen, skulle stegringen — även vid oförändrade grundpriser — av levnadskostnaderna per hushåll högst röra sig om cirka 15 kronor per år.

Föregående år tillkom ett nytt område för subventionering, i det att hushållens bränsle subventionerades till en kostnad av 30 miljoner kronor. Utgiften täcktes då med kolclearingkassans medel, men denna gång föreslår departementschefen, att skattemedel anvisas i riksstaten. Bränslekommissionen har för sin del avstyrkt subventionens bibehållande bl. a. med motiveringen, att bränslereglernas avveckling skulle kunna omöjliggöras därav. Departementschefen förklarar sig också beredd att taga upp frågan om bränslesubventioneringen till förnyad prövning, om förutsättningar skulle visa sig föreligga för en avveckling av regleringen. Enligt motionärernas mening bör dennas slopande vara ett primärt mål. Därför bör ingen åtgärd vidtagas, som kan fördröja eller vara ett hinder i vägen härför. Detta är fallet med subventioneringen, som kan visa sig svår att bliva av med, om man inte påpassligt utnyttjar ett naturligt tillfälle som det, att budgetåret går mot sitt slut och att de anvisade medlen förbrukats.

På grund av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 172.

Stockholm den 2 april 1949.

Fritiof Domö.

Axel Mannerskantz.

Torsten Isaksson.

Ebon Andersson.

Karl Wistrand.

Harald Nordenson.